

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-039/25-2897/2

Podgorica, 13.03.2025. godine

Za: MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, Vaka Đurovića b.b, Podgorica

gospođi, prof. dr Anđeli Jakšić Stojanović, ministarki

Predmet: Mišljenje na Predlog sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji

Veza: Vaš akt broj: 01-011/24-5716/4 od 22.01.2025. godine

Poštovana gospođo Jakšić Stojanović,

Povodom *Predloga sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Dostavljenim Sporazumom omogućava se: umrežavanje visokoobrazovnih, istraživačkih i inovativnih organizacija dvije zemlje, realizacija programa mobilnosti, organizacija zajedničkih događaja, razmjena naučnih i stručnih informacija, zajedničko publikovanje naučnih radova i dr.

Na tekst Predloga sporazuma i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U Izveštaju o analizi uticaja propisa navedeno je da za zaključivanje predmetnog Sporazuma, nijesu potrebna finansijska sredstva, kao i da direktno nije predviđeno donošenje podzakonskih akata, međutim uobičajni koraci nakon potpisivanja Sporazuma odnose se na operacionalizaciju pojedinih oblasti Sporazuma. Takođe, troškovi razmjene istraživača obuhvataju: putne troškove, troškove smještaja, ishrane, lokalnog prevoza, zdravstvenog osiguranja i dr.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na *Predlog sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji*, uz napomenu da se sredstva neophodna za implementaciju istog usklade sa sredstvima koja su Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija raspoloživa godišnjim zakonom o budžetu, za predmetne namjene.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ	MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA
NAZIV PROPISA	Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji
<p>1. Definisane probleme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koje probleme treba da riješi predloženi akt? • Koji su uzroci problema? • Koje su posljedice problema? • Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? • Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<p>Bilateralni odnosi Crne Gore i Republike Bugarske, kao jedne od članica Evropske unije, predstavljaju dobar primjer dobre međudržavne saradnje i karakteriše ih snažno partnerstvo zasnovano na međusobnom razumijevanju i sadržajnoj saradnji.</p> <p>Sporazum o naučnoj i tehnološkoj saradnji između Crne Gore i drugih zemalja (uključujući i Republiku Bugarsku) predstavlja najvažniji pravni akt na osnovu koga se realizuje bilateralna saradnja u oblasti nauke i tehnologije.</p> <p>Potpisivanjem Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji, na sveobuhvatan način će se realizovati modalitet i oblasti naučno-tehnološke saradnje između dvije države.</p> <p>Crna Gora je u potpunosti posvećena daljem jačanju međunarodne saradnje u oblasti nauke i tehnologije, što je i jedan od prioriteta definisan Strategijom naučnoistraživačke djelatnosti za period 2024-2028. godina.</p> <p>U prilog navedenom ide i činjenica da će Sporazum doprinijeti produbljivanju veza između naučnoistraživačkih zajednica dviju zemalja, odnosno povezivanju naučnoistraživačkih ustanova iz Crne Gore i Republike Bugarske čiji je interes da uspostave i razviju saradnju putem realizacije zajedničkih naučnih i/ili tehnoloških programa i projekata.</p> <p>Saradnja na koju se ovaj Sporazum odnosi obuhvata sljedeće: razmjenu delegacija, naučnika i eksperata; održavanje zajedničkih naučnih konferencija i stručnih skupova; osposobljavanje i usavršavanje istraživača, tehničara i menadžera u nauci i tehnologiji; razmjenu naučnih i tehnoloških informacija; sprovođenje zajedničkih istraživačkih projekata i druge oblike međusobno dogovorene naučne i tehnološke saradnje.</p> <p>Potpisnici će promovisati saradnju između istraživača i istraživačkih ustanova u Crnoj Gori i Republici Bugarskoj, kroz zajedničke istraživačke projekte u dogovorenim prioritetnim oblastima saradnje, uz mogućnosti za crnogorske istraživače da unaprijede svoj istraživački rad u centrima i institutima Republike Bugarske, kao jedne od članica Evropske unije, da koriste savremene tehnologije i laboratorije, realizuju razmjenu znanja i iskustava kroz zajedničke istraživačke projekte kao i da se realizuje usavršavanje magistranada i</p>	

doktoranada.

Strane se obavezuju da će u skladu sa propisima o budžetskom sistemu, shodno mogućnostima na godišnjem nivou, a u okviru finansijskog plana, planirati sredstva za sufinansiranje naučnih i/li tehnoloških programa i projekata od zajedničkog interesa koji će se zajednički sprovoditi od strane naučnika i eksperata u obje zemlje saradnje.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji predstavljaće pozitivan korak u okviru Poglavlja 25 „Nauka i istraživanje“, imajući u vidu da je broj potpisanih bilateralnih sporazuma Crne Gore sa drugim zemljama jedan od indikatora kojima se prati napredak zemlje u navedenom Poglavlju.

Osnov za zaključenje Sporazuma nalazi se i u Strategiji naučnoistraživačke djelatnosti Crne Gore 2024-2028. godina, jer jačanje međunarodne saradnje predstavlja jedan od tri ključna prioriteta Strategije.

Ustavni osnov za zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Savezne Republike Njemačke o saradnji u oblasti kulture, obrazovanja, nauke, mladih i sporta sadržan je u odredbama člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore („Službeni list CG“, broj 1/07), kojim je propisano da Crna Gora, na principima i pravima međunarodnog prava, saraduje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tačke 1 i 4, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati “status quo” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Sporazum predstavlja pravni akt (krovni dokument) iz koga proizilaze međunarodna pravna akta nižeg stepena, na osnovu kojih se realizuju odredbe Sporazuma. Nakon zaključenja Sporazuma, potrebno je pristupiti izradi programa/konkursa saradnje u pojedinačnim oblastima koje Sporazum pokriva radi operacionalizacije (praktične implementacije) odredaba istog. Inicijativu za izradu akata koji proizilaze iz Sporazuma treba da pokrenu nadležni organi dvije zemlje za konkretne oblasti.

Potpisani Sporazum predstavljao bi osnovu za realizaciju planiranih modaliteta saradnje odnosno, unapređenje međusobnih odnosa kroz dogovorene/prioritetne oblasti saradnje. Pojedinačne oblasti koje čine sastavni dio ovog Sporazuma bile bi tretirane ciljano, u skladu sa dogovorom dvije zemlje o načinu sprovođenja zajedničkih aktivnosti odnosno daljeg usmjerenja na direktnu podršku putem mobilnosti, poziva za projekte, donacije i sl.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i**

srednjim preduzećima)

- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

Potpisivanjem Sporazuma značajno će biti unaprijeđena postojeća saradnja u oblasti nauke i tehnologije između Crne Gore i Republike Bugarske. Sporazum predviđa različite modele saradnje u navedenim oblastima. Implementacija predloženih modaliteta saradnje biće dalje definisana kroz zajedničke programe/protokole/konkurse i aktivnosti (koje proizilaze iz prethodno potpisanog Sporazuma). Na ovaj način biće omogućeno umrežavanje visoko obrazovnih, istraživačkih i inovativnih organizacija dvije zemlje, realizacija programa mobilnosti, organizacija zajedničkih događaja, razmjena naučnih i stručnih informacija, zajedničko publikovanje naučnih radova.

Sve navedene forme saradnje će voditi daljoj zajedničkoj saradnji u okviru EU okvirnih programa za pojedine oblasti (Horizont Evropa, COST i dr).

Građanima i privredi ovaj Sporazum ne stvara troškove.

Propisom se ne podstiče stvaranje novih privrednih subjekata, niti kreiranje administrativnih barijera koje mogu utičati na poslovni ambijent.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;**
Za zaključivanje Sporazuma nijesu potrebna finansijska sredstva.
- **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;**
Finansijska sredstva biće potrebno obezbijediti kada se stvore uslovi za praktičnu implementaciju odredaba Sporazuma, tokom određenog vremenskog perioda (za koji potpisani Programi/Konkursi budu važili).
- **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;**
Implementacijom odredaba Sporazuma, kako je gore navedeno, proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;**
S obzirom da Sporazum sam po sebi ne stvara finansijske obaveze, sredstva za tekuću fiskalnu godinu nijesu planirana budžetom.
- **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze?;**
Usvajanjem-potpisivanjem Sporazuma nije direktno predviđeno donošenje podzakonskih akata, međutim uobičajni koraci koji slijede odnose se na dogovor nadležnih institucija dviju zemalja oko daljih koraka u smislu donošenja akata iz svake pojedinačne oblasti Sporazuma kojima se predviđa operacionalizacija njegovih odredaba.
- **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;**

U odnosu na potpisivanje Sporazuma, prihod za budžet Crne Gore neće biti ostvaren, dok je to moguće u slučaju implementacije odredaba istog.

- **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;**
- **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;**
- **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;**
- **Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.**

Za izvršavanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske nije potrebno obezbijediti dodatna finansijska sredstva u Budžetu Crne Gore.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
- **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**
- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**

Crnogorska i bugarska strana dogovorile su se o potpisivanju novog Sporazuma o naučnoj i tehnološkoj saradnji, nakon iskeka važenja prethodnog Sporazuma.

Prethodni Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o naučnoj i tehnološkoj saradnji potpisan je 18. marta 2011. godine, prilikom zvanične posjete tadašnjeg ministra vanjskih poslova i evropskih integracija, g-dina Milana Roćena, koji je u ime Vlade Crne Gore i potpisao Sporazum.

Sporazum je zaključen na period od pet godina uz mogućnost automatskog produženja na još jedan petogodišnji period.

Nakon potpisanog sporazuma, na inicijativu bugarske strane, pokrenuta je i procedura potpisivanja Programa saradnje između dva ministarstva nadležna za oblast nauke u svojim zemljama. Program saradnje je usaglašen i elektronskim putem potpisan 22. jula 2015. godine.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

Jedina prepreka za implementaciju zajedničkih modaliteta saradnje bila bi nepotpisivanje Sporazuma, odnosno nemogućnost odobrenja glavnog dokumenta na osnovu kojeg se mogu dalje realizovati prateće aktivnosti. Precizni indikatori će zavisi od specifičnih ciljeva i prioriteta definisanih po potpisivanju Sporazuma ali kao opšte kategorije indikatora mogu se izdvojiti: broj realizovanih mobilnosti, broj zajedničkih istraživačkih i inovativnih projekata, broj organizovanih naučnih konferencija, broj objavljenih naučnih publikacija.

Za sprovođenje monitoringa i evaluacije Sporazuma u Crnoj Gori, u skladu sa prioriternim oblastima, biće zaduženo Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija a u Republici Bugarskoj Ministarstvo obrazovanja i nauke Republike Bugarske.

Podgorica, 22. januar 2025. godine

MINISTARKA

Prof. dr Anđela Jakšić Stojanović

Anđela Jakšić Stojanović

SPORAZUM
IZMEĐU
VLADE CRNE GORE I VLADE REPUBLIKE BUGARSKE
O NAUČNOJ I TEHNOLOŠKOJ SARADNJI

Vlada Crne Gore i Vlada Republike Bugarske, u daljem tekstu: „Strane“,

Imajući u vidu značaj međunarodne naučne i tehnološke saradnje za nacionalni ekonomski razvoj i prosperitet obje zemlje,

U želji da podstaknu i unaprijede saradnju u oblasti nauke i tehnologije,

Sporazumjele su se o sljedećem:

Član 1

1. Strane će razvijati i unapređivati saradnju u oblasti nauke i tehnologije u skladu sa ovim Sporazumom i važećim zakonodavstvom u Crnoj Gori i Republici Bugarskoj.
2. Strane će podsticati i podržavati naučnu i tehnološku saradnju uspostavljanjem direktnih kontakata između naučnih instituta, naučnih društava, univerziteta, vladinih agencija i drugih organizacija za istraživanje i razvoj, u saglasnosti sa odgovarajućim nacionalnim zakonodavstvom.
3. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore i Ministarstvo obrazovanja i nauke Republike Bugarske su „Nadležni organi“ za sprovođenje odredbi ovog Sporazuma.

Član 2

1. U okviru ovog Sporazuma, saradnja u oblasti nauke i tehnologije obuhvatiće:
 - a) zajednička istraživanja na specifičnim projektima i programima u skladu sa uzajamno dogovorenim prioritetima u oblasti nauke, tehnologije i inovacija;
 - b) razmjenu naučnika, specijalista, istraživača i eksperata u cilju realizacije programa i projekata naučne i tehnološke saradnje;
 - c) razmjenu naučnih i tehnoloških informacija, dokumenata, kao i laboratorijskih uzoraka i opreme;
 - d) organizaciju i održavanje zajedničkih naučnih konferencija, simpozijuma, radionica, izložbi itd; i
 - e) druge oblike saradnje koje mogu međusobno dogovoriti Strane.
2. Strane će podsticati saradnju u oblasti nauke i tehnologije među preduzetnicima.
3. Finansijski uslovi saradnje i sprovođenje zajedničkih projekata Strane će definisati u svakom pojedinačnom slučaju.

Član 3

1. Strane će podsticati i podržavati saradnju i učešće u multilateralnim naučnim, tehnološkim i razvojnim programima i projektima.
2. Strane će razmjenjivati informacije o svojim prioritetima u pogledu naučne i tehnološke saradnje i podsticati organizacije sa kojima sarađuju da iniciraju zajedničko učešće u istraživačko-razvojnim projektima unutar programa EU, regionalnih programa itd.
3. Tokom zajedničkog rada, Strane će sarađivati na unapređenju i razvoju obrazovanja i istraživanja u skladu sa principima jednakosti, uzajamne koristi i posvećenosti promociji:
 - a) zajedničkih vrijednosti i etičkih principa u nauci, tehnologiji i inovacijama, posebno akademske slobode, naučne izvrsnosti, transparentnosti, odgovornosti, integriteta i sigurnosti istraživanja, pravde i jednakosti, pristupačnosti, principa koji predstavljaju osnov odgovornog istraživanja i inovacija;
 - b) primjene principa i praksi otvorene nauke, kao i principa jednostavnog pronalaženja, pristupačnosti, interoperabilnosti i ponovne upotrebe (FAIR) za upravljanje naučnim podacima, kako bi se olakšao i osigurao pravičan pristup naučnoj literaturi i podacima istraživanja finansiranih iz javnih izvora, kroz discipline, sektore i granice, uz puno poštovanje povjerljivosti, bezbjednosti i etičkih razmatranja;
 - c) dobrovoljne i uzajamno korisne razmjene naučnih saznanja i međunarodne saradnje u oblasti nauke, tehnologije i inovacija, koja je otvorena, pravična, sigurna, korektna, recipročna, uz poštovanje prava intelektualne svojine, zaštite podataka, privatnosti, ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i obezbjeđenja bezbjednosti naučnika.

Član 4

1. Radi postizanja ciljeva ovog Sporazuma biće uspostavljena Mješovita komisija za naučnu i tehnološku saradnju (u daljem tekstu: „Mješovita komisija“), sastavljena od jednakog broja predstavnika Strana.
2. Mješovita komisija će se sastajati svake dvije godine, osim ako nije drugačije dogovoreno, naizmjenično u Crnoj Gori i Republici Bugarskoj u međusobno dogovorenim terminima.
3. Mješovita komisija će formulisati pravila za sprovođenje ovog Sporazuma.
4. Mješovita komisija donosi odluke konsenzusom svih članova.

Član 5

Mješovita komisija treba da:

- a) stvara povoljne uslove za realizaciju ovog Sporazuma;
- b) određuje prioritete saradnje;
- c) pomaže i podržava sprovođenje zajedničkih projekata i programa;
- d) inicira i odobrava programe saradnje;
- e) analizira opšte uslove ove saradnje i daje preporuke za postizanje boljih rezultata;

- f) podnosi godišnje izvještaje Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija Crne Gore i Ministarstvu obrazovanja i nauke Republike Bugarske o rezultatima sprovođenja odredbi ovog Sporazuma i drugim rezultatima koji se odnose na saradnju.

Član 6

1. Prava intelektualne svojine koja proizilaze iz aktivnosti saradnje u okviru ovog Sporazuma biće regulisana sporazumima između institucija koje saraduju, kao što je naznačeno u stavu 2 člana 1 ovog Sporazuma.

Zaštita prava intelektualne svojine podliježe međunarodnim sporazumima o intelektualnoj svojini, čije su potpisnice Crna Gora i Republika Bugarska, kao i važećem zakonodavstvu obje zemlje.

2. Naučne i tehnološke informacije koje nijesu vlasničke prirode, a koje proizilaze iz saradnje po ovom Sporazumu, biće u zajedničkom vlasništvu Strana i/ili institucija, u skladu sa zakonodavstvom Crne Gore i Republike Bugarske. Takve informacije ne mogu biti u vlasništvu treće strane, osim ako se Strane i/ili institucije ne dogovore drugačije u skladu sa zakonodavstvom Strana.

Član 7

1. U saglasnosti sa ovim Sporazumom, i saglasno postojećim međunarodnim zakonima i propisima, svaka Strana će recipročno olakšati ulazak ili izlazak sa teritorije zemlje rada za osoblje i opremu, angažovane ili u upotrebi na projektima i programima Strana prema ovom Sporazumu.

2. Osoblje navedeno u članu 2, stav „b“, koje jedna Strana šalje drugoj, podliježe odredbama zakonodavstva zemlje domaćina na teritoriji te zemlje.

Član 8

Troškovi razmjene istraživača iz člana 2, stav „b“, ovog Sporazuma, koji učestvuju u realizaciji programa i projekata, osim ako Strane ne dogovore drugačije, biće pokriveni na sljedeći način:

1. Zemlja koja šalje pokriva putne troškove između glavnih gradova dvije zemlje, ili - ako je to prikladnije - između institucije koja šalje i one koja prima.

2. Na svojoj teritoriji, zemlja koja prima pokriva troškove smještaja, ishrane i lokalnog prevoza neophodne za realizaciju programa i projekata.

3. Strane će obezbijediti odgovarajuće zdravstveno osiguranje, u skladu sa važećim zakonodavstvom u oblasti zdravstva, za svoje naučnike, specijaliste, istraživače i eksperte za vrijeme njihovog boravka u zemlji prijema, prije njihovog dolaska u tu zemlju.

Član 9

Istraživači, eksperti i predstavnici institucija trećih zemalja ili međunarodnih organizacija mogu biti pozvani da učestvuju u projektima i programima u okviru ovog Sporazuma, uz saglasnost institucija koje saraduju u okviru ovog Sporazuma. Troškovi takvog učešća biće pokriveni od

strane zainteresovane institucije iz treće zemlje, osim ako se dvije zemlje odgovorne za sprovođenje Sporazuma ne dogovore drukčije.

Član 10

1. Odredbe ovog Sporazuma mogu se mijenjati ili dopunjavati samo uz saglasnost obje Strane. Izmjene i dopune se sačinjavaju u posebnom protokolu, koji predstavlja sastavni dio ovog Sporazuma.

2. Bilo kakve nesuglasice koje se odnose na tumačenje ili sprovođenje ovog Sporazuma biće riješene putem konsultacija unutar Mješovite komisije ili od strane lica nadležnih za sprovođenje ovog Sporazuma.

Član 11

Ovaj Sporazum ne utiče na prava i obaveze koje proizilaze iz drugih međunarodnih sporazuma koje je zaključila bilo koja od Strana.

Član 12

1. Ovaj Sporazum stupa na snagu nakon razmjene nota kojima se potvrđuje da su Strane okončale svoje interne zakonske procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu. Datumom stupanja na snagu smatra se datum prijema posljednje note.

2. Ovaj Sporazum se zaključuje na period od pet godina. Automatski će biti produžen za dodatni petogodišnji period, osim ukoliko neka od Strana pisanim putem ne obavijesti drugu Stranu o svojoj namjeri da raskine Sporazum, najmanje šest mjeseci prije njegovog isteka.

3. Raskid Sporazuma ne utiče na sprovođenje bilo kojeg projekta ili programa započetog u okviru ovog Sporazuma, koji nije u cjelosti završen u trenutku raskida ovog Sporazuma, osim ako drukčije nije dogovoreno.

Potpisano u, dana....., 2025. godine, u dva originalna primjerka, svaki na crnogorskom, bugarskom i engleskom jeziku, pri čemu su svi tekstovi jednako vjerodostojni. U slučaju razlike u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

**Za Vladu
Crne Gore**

**Prof. dr Anđela Jakšić Stojanović
Ministarka**

**Za Vladu
Republike Bugarske**

**Krasimir Valchev
Ministar**